

Programa

(Guia docent)

Didàctica General

GRAU DE MESTRE/A D' EDUCACIÓ INFANTIL
GRAU DE MESTRE/A D' EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Curs 2015-2016

Grup H

Professors:

Fernando Roda Salinas

Juan García Rubio

Programa

(Guia docent)

Didàctica General

(Primera part)

GRAU DE MESTRE/A D' EDUCACIÓ INFANTIL
GRAU DE MESTRE/A D' EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Curs 2015-2016

Grup H

Professor:
Fernando Roda Salinas

PROGRAMA DE L' ASSIGNATURA (Part I^a)

1. DADES INICIALS D' IDENTIFICACIÓ

Nom de l' assignatura:	Didàctica General
Titulacions:	Graus de Mestre/a d' Educació Infantil i d' Educació Primària
Caràcter:	Obligatòria
Crèdits:	3 de 6
Professor:	Fernando Roda Salinas
Departament:	Didàctica i Organització escolar Facultat Filosofia i CC. Educació

2. INTRODUCCIÓ

"Lo que conocemos como 'el mundo de la educación' es una amalgama compleja de materiales muy diversos, entrelazados unos con otros: lo que sabemos hacer, lo que sabemos que otros hacen o han hecho, lo que pensamos sobre ese mundo y lo que sabemos que otros han pensado porque han dejado constancia de ello. Ese mundo no se agota en los saberes acerca de la educación (lo que se piensa) y en el saber hacer (el dominio de habilidades para desarrollar la práctica), sino que también entran a formar parte de él los quereres (las pretensiones, motivaciones, ilusiones, proyectos, utopías...), que son como los mundos imaginados que nos abren caminos, que nos mueven y nos dan razones para anhelar y buscar realidades que creemos mejores que lo que nos rodea" (José Gimeno Sacristán, 2000:13)

La Didàctica General, és un camp de coneixement incert i amb fronteres borroses donada la complexitat dels objectes d'estudi *apropiats* pels autors i les autores que hi treballen.

Aquests tenen a veure amb les teories i les pràctiques de l'educació institucionalitzada. Aquestes pràctiques comprenen no sols les experiències d'aprenentatge i les estratègies d'ensenyança en l'aula, sinó també aquelles experiències educatives i socials que tenen lloc quotidianament en els centres escolars. La vida institucionalitzada dels centres es convertix així en un factor educatiu determinant per als xiquets i les xiquetes i en un entramat de relacions entre ells i el professorat que potència o limita el propòsit educatiu.

Però l'educació escolaritzada no té lloc en el buit: ocorre sempre en un ací i en un ara. En este sentit, una de les característiques més destacables dels sistemes educatius contemporanis i de les polítiques educatives i curriculars que, en part, els governen, és que han evolucionat de manera progressivament accelerada. Estos canvis són conseqüència de múltiples factors polítics, econòmics, socials i culturals i no estan exempts d'incoherències i problemes en la seua planificació i desenrotllament. Tot això repercuteix de manera directa en les condicions de treball del professorat i modifica substancialment la relació educativa

Per tant, es fa necessari renunciar a una mirada idealista i idealitzada sobre l'educació i l'escolarització. La constitució d'un coneixement professional bàsic ha de partir dels problemes reals de la pràctica pedagògica, camp d'acció preferent per a la validació de les diferents idees o principis teòrics.

3. **OBJECTIUS GENERALS**

- 1) Aplicar els coneixements adquirits per a resoldre problemes en els diferents contextos d'ensenyança-aprenentatge.
- 2) Conèixer, analitzar i valorar el sistema educatiu, així com les polítiques educatives i curriculars que ho determinen.
- 3) Desenrotllar actituds i habilitats per a la constitució i desenrotllament de comunitats professionals per a la millora dels centres educatius.
- 4) Conèixer i aplicar estratègies de planificació i desenrotllament curricular.
- 5) Adquirir els coneixements, principis i habilitats necessàries per a propiciar una relació pedagògica satisfactòria amb l'alumnat.
- 6) Adquirir i desenrotllar el sentit de la professionalitat docent amb especial èmfasi en les seues implicacions morals i polítiques.
- 7) Assumir que el treball docent ha d'anar renovant-se contínuament així com la resposta crítica implícita en ell als canvis polítics, econòmics, socials i culturals.

8) **CONTINGUTS**

"Es necesario pensar en una perspectiva sobre el currículum que no esté tan preocupada por planificar y controlar los resultados de la enseñanza como lo que vale la pena ser ofrecido y vivido como interrogantes, como experiencias, como saberes con los que hacer algo propio. Una perspectiva que no disocie ni posponga los sentidos personales frente a los logros y las adquisiciones a otro momento que ya no es escolar. Una perspectiva más ambiciosa que la de la simple acumulación del saber, porque no niega la necesidad del saber, sino lo que cada uno puede hacer personalmente con el mismo" (José Contreras, 2007:10)

Per a poder aconseguir els propòsits de l'assignatura es planteja el treball sobre els següents nuclis de continguts que no han de ser entesos com una enumeració de temes d'un temari convencional. Es tracta, més aïna, d'articular activitats d'aprenentatge entorn d'estos nuclis problemàtics -que no són únics, òbviament- en l'ofici de l'ensenyança i en el treball docent.

1. L'educació, l'escola i el coneixement.

- a) Les pedagogies i els discursos pedagògics. Les pedagogies de la modernitat. Els enfocaments crítics. Els discursos pedagògics postcrítics
- b) El context institucional de l'ensenyança: del moviment cap a la comprensivitat i de la regressió cap a la diferenciació. Les lleis

reguladores del sistema i la configuració curricular de la E. Infantil i Primària

2. El currículum: organitzar la cultura per a (re)construir-la.

- a) El currículum com a construcció social: determinacions de la pràctica curricular. La prescripció administrativa de l'oferta cultural per al sistema educatiu.
- b) La transformació de la cultura en continguts escolars: codis curriculars. Naturalesa dels continguts. Alternatives per a l'organització dels continguts.

9) REFERÈNCIES INICIALS

Mòdul: L'educació, l'escola i el coneixement

- AA.VV. (2000): *Pedagogías del siglo XX*. Barcelona: CissPraxis.
- APPLE, M. W. (2002): *Educación "como Dios manda": mercados, niveles, religión y desigualdad*. Barcelona, Paidós
- AYUSTE, A. i J. TRILLA (2005) "Pedagogías de la Modernidad y discursos postmodernos sobre la educación" *Revista de Educación*, nº 336; pp. 219-248
- CAMBI, F. (2006): *Las pedagogías del siglo XX*. Madrid: Editorial Popular
- CONNELL, R.W. et al. (2006): *Escuelas y justicia social*. Madrid: Morata.
- GIMENO, J. (Comp.) (2010): *Saberes e incertidumbres sobre el currículum*. Madrid: Morata (Arxiu d' internet, 2011)
- PALACIOS, J. (1984): *La cuestión escolar: análisis y perspectivas*. Barcelona: Editorial Laia.
- PALACIOS, J. (1989): *La cuestión escolar: críticas y alternativas*. Barcelona: Editorial Laia.
- SILVA, T.T. da (2001): *Espacios de identidad: nuevas visiones sobre el currículum*. Barcelona: Octaedro
- TRILLA, J. (coord..) (2013): *El legado pedagógico del siglo XX para la escuela del siglo XXI*. Barcelona: Editorial Graó (Arxiu d' internet, 2008)

Mòdul: El currículum: organitzar la cultura per a (re)construir-la

- BEAN, James (2010): *La integración del currículum* Madrid: Morata
- BRUNER, J.S. (2013): *La educación, puerta de la cultura*. Boadilla del Monte, Madrid: Machado Grupo Distribución
- GIMENO, J. (2007): *El currículum: una reflexión sobre la práctica*. Madrid: Morata. (Archivo de internet, 2010)
- GIMENO, J. (2005): *La educación que aún es posible*. Madrid: Morata. (Arxiu d' internet, 2009)
- GIMENO, J. y PÉREZ, A.I. (2008): *Comprender y transformar la enseñanza*. Madrid: Morata. (Arxiu d' internet, 2009)
- LAVAL, C. (2004): *La escuela no es una empresa: el ataque neoliberal a la enseñanza pública*. Barcelona: Paidós
- LUNDGREN, U.P. (1997): *Teoría del currículum y escolarización*. Madrid: Morata.
- TORRES, J. (2010): *La justicia curricular: el caballo de Troya de la cultura escolar*. Madrid: Morata. (Arxiu d' internet, 2012)

10) **ACTIVITATS:**

Les activitats a realitzar per a desenrotllar el programa s'orienten per una idea bàsica: la formació inicial dels mestres i les mestres ha de facilitar l'enriquiment dels coneixements i dels recursos pràctics que ajuden a prendre decisions responsables en la seua activitat laboral. Per a aconseguir aquest objectiu s'ha d'afavorir i potenciar el coneixement propi de cada estudiant. Així es duran a terme tasques i activitats que impliquen la utilització de les referències pertinents per a realitzar anàlisi i valoracions personals. Es combinaran activitats individuals amb altres de grup, amb formats diferents (lectures, treballs d'investigació, anàlisi de documents, estudi de casos) , procurant la implicació i la participació activa. La previsió inicial és que es realitze un treball per grups (utilitzant tècniques d'aprenentatge col·laboratiu) així com la lectura de textos vinculats a cada mòdul i la posterior producció d'assajos personals.

11) **CONFIGURACIÓ DE LA QUALIFICACIÓ:**

Per a poder procedir a la configuració de la qualificació de l'assignatura es tindran en compte les diferents tasques que s'hagen realitzat tant individualment com en grup i que conformen la carpeta d'activitats així com les participacions en propostes voluntàries de treball.

Es tindran en compte els següents criteris de valoració:

- a) Grau de comprensió dels textos treballats*
- b) Utilització pertinent dels conceptes*
- c) Relació adequada de diferents idees*
- d) Grau d'elaboració i argumentació de les idees pròpies*

En els aspectes formals es valoraran les qualitats següents:

- a) Exposició clara i ordenada*
- b) Organització correcta del text*
- c) Correcció gramatical i ortogràfica*

Programa

(Guia docent)

Didàctica General

(Segona part)

GRAU DE MESTRE/A D' EDUCACIÓ INFANTIL
GRAU DE MESTRE/A D' EDUCACIÓ PRIMÀRIA

Curs 2015-2016

Grup H

Professor:
Juan García Rubio

PROGRAMA DE L' ASSIGNATURA (Part 2ª)

1. DADES INICIALS D' IDENTIFICACIÓ

Nom de l' assignatura:	Didàctica General
Titulacions:	Graus de Mestre/a d' Educació Infantil i d' Educació Primària
Caràcter:	Obligatòria
Crèdits:	3 de 6
Professor:	Juan García Rubio
Departament:	Didàctica i Organització escolar Facultat Filosofia i CC. Educació

2. OBJECTIUS GENERALS

- 1) Adquirir les categories conceptuals bàsiques que permetan realitzar anàlisis fonamentals de la pràctica docent.
- 2) Analitzar les interrelacions entre el sistema educatiu, l'ensenyament, la institució escolar i la realitat econòmica, cultural i política de l'entorn.
- 3) Adquirir els sabers pràctics que introdueixen o modifiquen les relacions entre la mestra, el mestre, la cultura i l'alumnat.
- 4) Incidir i capacitar-se en el sentit del diàleg com a pràctica de creació pedagògica i tractament de les controvèrsies.
- 5) Adquirir els coneixements, principis i habilitats necessàries per a propiciar una relació pedagògica satisfactòria amb l'alumnat.
- 6) Desenvolupar la capacitat de recerca, selecció i utilització de fonts documentals i material bibliogràfic propis del problema i temàtiques a tractar.

3. CONTINGUTS

"La desafección hacia la enseñanza por parte de muchos alumnos e incluso el fracaso escolar tienen que ver con el giro insuficiente hacia el aprendizaje y la desconsideración de quienes aprenden (Gimeno, 2005: 113)"

Es planteja el treball sobre els següents nuclis de continguts que no han de ser entesos com una enumeració de temes d'un temari convencional. Es tracta d'articular activitats d'aprenentatge entorn d'estos nuclis problemàtics.

3. La relació educativa i la vida a l'aula i al centre

- Els processos d'ensenyança i aprenentatge. L'ensenyança com a procés de relació i comunicació a l'aula i al centre. El desig d'aprendre i el desig d'ensenyar. L'alumnat com a subjecte educatiu
- El saber vinculat a l'experiència, a la vida. L'educació afectiva-emocional. La convivència i el tractament de conflictes.
- Espais d'aula, organització de l'activitat i estructura de les tasques acadèmiques. El treball col·laboratiu. L'atenció a la diversitat. Seguiment i orientació dels aprenentatges
- L'avaluació com a procés formatiu: l'avaluació de l'alumnat, del currículum i de les actuacions docents. El fracàs escolar.

4. Ser mestra, ser mestre

- L'ofici de mestra i mestre. Bones pràctiques docents: la pràctica reflexiva emancipadora. L'autonomia professional i la coordinació amb la comunitat educativa
- Pràctiques curriculars innovadores. La coeducació, la sostenibilitat i la interculturalitat al currículum. El centre com unitat d'innovació
- La investigació sobre la pràctica educativa. La formació i el desenvolupament professional del professorat

4) REFERÈNCIES INICIALS

Mòdul: La relació educativa i la vida a l'aula i al centre

- Álvarez Méndez, J. M. (2001). *Evaluar para conocer, examinar para excluir*. Madrid. Ed. Morata.
- Alonso Tapia, J. (2005). *Motivar en la escuela, motivar en la familia*. Madrid. Ed. Morata.
- Arnáiz, P. (2003). *Educación inclusiva: una escuela para todos*. Málaga. Ed. Aljibe.
- Connell, R.W. et al. (2006): *Escuelas y justicia social*. Madrid. Ed. Morata.
- Darling Hammond, L. (2001). *El deseo de aprender. Cómo crear buenas escuelas para todos*. Barcelona. Ed. Ariel.
- Escudero, J. M. (2002). *La reforma de la Reforma. ¿Qué calidad, para quiénes?* Barcelona. Ed. Ariel
- Gimeno, J. (Comp.) (2010): *Saberes e incertidumbres sobre el currículum*. Madrid. Ed. Morata
- Gimeno, J. (2000). *La educación obligatoria: su sentido educativo y social*. Madrid. Ed. Morata.
- Perrenoud, P. (2006). *El oficio del alumno y el sentido del trabajo escolar*. Madrid. Ed. Popular
- Perrenoud, P. (1996). *La construcción del éxito y del fracaso escolar*. Madrid. Ed. Popular.

- Santos Guerra, M. A. (1993). *La evaluación: un proceso de diálogo, comprensión y mejora*. Málaga. Ed. Aljibe.
- Santos Guerra, M. A. (2003). *Una flecha en la diana: la evaluación como aprendizaje*. Madrid. Ed. Narcea.

Mòdul: Ser mestra, ser mestre

- Bolívar, A. (2008). *Ciudadanía y Competencias básicas*. Sevilla. Ed. Fundación ECOEM.
- Cebrián, M. (2009). *El impacto de las TIC en los centros educativos: ejemplos de buenas prácticas*. Madrid. El Síntesis.
- Fernández Enguita, M. (2001). *Educación en tiempos inciertos*. Madrid. Ed. Morata.
- Freire, P. (1975). *Pedagogía del oprimido*. Madrid. Ed. Siglo XXI
- Gimeno, J. (2005): *La educación que aún es posible*. Madrid. Ed. Morata.
- Gimeno, J. y Pérez, A.I. (2008): *Comprender y transformar la enseñanza*. Madrid: Morata.
- Jakku-Shinoven, R. y Niemi, H. (2006). *Aprender de Finlandia. La apuesta por un profesorado investigador*. Ed. Kaleida. Madrid.
- Marchesi, A. (2004). *Qué será de nosotros los malos alumnos*. Madrid. Ed. Morata.
- Melgarejo, J. (2013). *Gracias, Finlandia*. Barcelona. Plataforma Editorial
- Perrenoud, P. (2012). *Cuando la escuela pretende preparar para la vida. ¿Desarrollar competencias o enseñar otros saberes?* Barcelona. Ed. Grao.
- Torres, J. (2010): *La justicia curricular: el caballo de Troya de la cultura escolar*. Madrid: Morata.
- Torres, R. M. (2005). *Justicia Educativa y Justicia Económica: 12 Tesis para el cambio educativo*. Bogotá. Ed. Entre Culturas.

5)ACTIVITATS:

1.ACTIVITATS PRESENCIALS

a) Classes teòriques-pràctiques: classes presencials teòriques-pràctiques en les que es treballaran els continguts de les assignatures, es debatran i realitzaran activitats utilitzant diferents recursos docents.

b) Treball en grup: la realització de treballs de grup té com a finalitat destacar la importància de l'aprenentatge cooperatiu i reforçar el individual. La defensa d'aquests treballs es farà davant el grup complet a l'aula.

c) Tutories individuals i/o col·lectives: les tutories individuals i col·lectives han de servir com a mitjà per a coordinar als estudiants en les tasques individuals i de grup.

d) Activitats complementàries: Es valorarà l'assistència a les mateixes així com la realització dels treballs que el professor estableix en relació a elles.

2.ACTIVITATS NO PRESENCIALS

a) Estudi i treball autònom: se plantejaran treballs, lectures, accés i tractament d'informació individuals i altres de naturalesa cooperativa.

6) CONFIGURACIÓ DE LA QUALIFICACIÓ:

Per a poder procedir a la configuració de la qualificació de l'assignatura es tindran en compte les diferents tasques que s'hagen realitzat tant individualment com en grup.

La informació per evidenciar l'aprenentatge podrà ser recollida, principalment, mitjançant:

- Seguiment periòdic del progrés dels i les estudiants, tant a l'aula com a tutories individuals i en grup.
- Avaluació dels treballs encomanats, inclosos l'anàlisi i la valoració d'observacions sobre treballs elaborats per tercers.
- Valoració de la participació individual i en grup, tant a l'aula com en les tasques que es realitzen fóra d'ella
- Prova escrita

Criteris Generals d'Avaluació

- a) Correcta i adequada aplicació de les categories conceptuals estudiades
- b) Exposició d'un pensament propi argumentat amb una estructura on es pugui distingir la tesi defensa i l'articulació dels arguments en que aquesta es fonamenta
- c) Coherència en l'aplicació a supòsits pràctics dels nous sabers
- d) Adequació en temps i forma de la presentació de les tasques recomanades:
 - Claredat expositiva en l'aplicació a supòsit pràctics dels nous sabers
 - Rigor al citar fonts: respecte a qualsevol dels sistemes existents per a citar fonts bibliogràfiques
 - Utilització d'un llenguatge no sexista, es a dir, un llenguatge que nombra la realitat tal i com és: en masculí i femení